

BEDRE LÆRING

TIL DANMARKS BØRN

Bedre læring til Danmarks børn

Hvis læringsresultaterne for børn i Danmark skal forbedres, kan det ikke nytte kun at se på forholdene i skolerne. Vi skal blive bedre til at udnytte det kolossale potentiale, der gemmer sig hos børnenes forældre

I den offentlige debat om folkeskolen er det som regel de ydre forhold, der bliver diskuteret: Lærerne er bekymrede over deres arbejdsforhold, kommunerne over økonomien osv.

I Skole og Samfund er vi mere interesserede i vores børns læring. Derfor kommer vi her med nogle bud på, hvordan vi kan forbedre læringsresultaterne. Det kræver ikke store investeringer i kommunerne eller ofre fra lærerne. Vores forslag kræver først og fremmest et ændret tankesæt hos skoleejerne, lærerne og skolelederne, men også et ændret syn på læring og undervisning i samfundet som helhed.

Vi håber, synspunkterne kan være med til at åbne op for debatten om folkeskolen og give denne et videre perspektiv, end tilfældet er i dag.

*Thomas Damkjær Petersen
Landsformand*

Forældrene en resurse for børnenes læring

Skole og Samfund kræver en ændring af holdningen i skolen, så forældrene overalt ses som en resurse for børnenes læring og som skolens vigtigste partner i bestræbelserne for at fremme læringen. Forældrene skal påvirkes, således at alle forældre bliver parate til at indgå i en konstruktiv dialog med skolen om de gensidige forventninger mellem hjem og skole

Det betyder at:

- skole/hjem-samarbejdet skal reformeres, så hovedvægten lægges på dannelsen af et partnerskab om børnenes læring. I dette partnerskab spiller skole og hjem hver sin rolle, og de gensidige forventninger til disse roller skal løbende drøftes mellem partnerne
- lærerne må påtage sig lederskabet i dette partnerskab og skal derfor uddannes i, hvordan et konstruktivt skole-hjem-samarbejde gribes an
- elevplanerne er et vigtigt omdrejningspunkt for skole-hjem-samarbejdet
- skole/hjem-samarbejdet skal differentieres, så det passer til den enkelte elevs og de enkelte forældres forudsætninger
- forældrene skal overalt ses som resursepersoner i skolen – som gæstelærere, i klasserådene som kontaktførelde samt i skolebestyrelsen – eller i familieklasser for børn med en problematisk skolegang

- arbejdsmarkedet skal indrettes, så forældre, der udfører frivilligt arbejde i skolen til gavn for børnenes læring, får mulighed for at holde fri fra arbejde
- alle forældre kan hjælpe med til at løfte deres børns læringsresultater – hvis de får de rigtige redskaber. Derfor må samfundet investere i at give forældrene disse redskaber i hænde

Baggrund:

Det er dokumenteret mange gange i forskningen¹, at den allervigtigste faktor af betydning for børnenes læringsresultater er forholdene i deres hjem.

1) Se fx PISA-undersøgelserne 2000 og 2003 samt den sammenfattende forskningsrapport: Charles Desforges: The Impact of Parental Involvement, Parental Support, and Family Education on Pupil Achievement. A Literature Review. Research Report no. 433. Department for Education And Skills. London 2003.

En stor del af skolens ansatte kender heller ikke til hjemmets betydning for læringen, eller de ved ikke, hvordan de skal drage nytte af denne viden. Nogle lærere ser på forældrene som et besværligt påhæng til børnene snarere end som den vigtigste partner, når det gælder om at udnytte børnenes læringspotentiale. Skole og Samfunds undersøgelse fra 2005 dokumenterer, at skole-hjem-samarbejdet gribes meget traditionelt an i langt de fleste skoler, og at der normalt kun er afsat et minimum af tid til dette samarbejde.

Mange forældre er ikke opmærksomme på dette forhold og har ikke kendskab til de redskaber, som kunne hjælpe dem med at forbedre deres børns læringsresultater.

LÆS MERE:

Forældrene og skolen:

www.skole-samfund.dk/folkeskolen/vi_mener

Hæfterne i serien:

Velkommen til samarbejde. Hvordan kan vores børn lære mere i skolen:

www.skole-samfund.dk/udgivelser

Oplæg ved Professor Charles Desforges på konference d. 14. sept. 2006

www.skole-samfund.dk/udgivelser_og_aktiviteter/aktiviteter/konferencer/hvordan_kan_vores_born_laere_mere_i_skolen?

Elevplaner i skolen – et nyt redskab i skole/hjem-samarbejdet. Købes på:

www.skole-samfund.dk/udgivelser_og_aktiviteter/udgivelser

God læring kræver, at skolen tilpasser sig børnenes faglige potentiale, ikke omvendt

Hvis vi skulle opfinde skolen på ny, ville den med garanti ikke se ud, som den gør i dag. Skole og Samfund vil opbløde folkeskolens stive rammer og tage folkeskolelovens krav om en undervisning tilpasset den enkelte elev alvorligt

Det betyder at:

- timetallet for den enkelte elev skal afpasses efter elevens læringspotentiale. Skolen skal have ekstra tilbud til både svage og stærke elever
- det stive skoleår skal opblødes, så skolen er åben året rundt. Så kan elever og lærere efter nærmere aftale holde ferie, når det passer bedst til deres hverdag og behov for læring
- lærernes arbejdstidsaftale må erstattes af en aftale, der sikrer mulighederne for en langt mere fleksibel arbejdstilrettelæggelse
- skellet mellem SFO og skole skal brydes ned, så eleverne får det fulde udbytte af læreres og pædagogers faglighed; Skole og Samfund støtter lovforslag om en mere fleksibel indretning af indskolingen
- en mere individorienteret undervisning kræver, at alle elever lærer at blive en del af fællesskabet i sko-

- len; dette er et fælles ansvar for forældrene og skolen
- der skal indrettes lektiecafeer på skolerne, så alle børn kan få tilbud om lektiehjælp
- alle skoleledere skal have en lederuddannelse enten ved ansættelsen eller umiddelbart efter denne
- lærerne skal være liniefagsuddannede i de fag, de underviser i, eller have opnået en tilsvarende kompetence gennem efteruddannelse

Baggrund:

Siden 1993 har folkeskoleloven foreskrevet, at skolens undervisning skal vær tilpasset den enkelte elevs forudsætninger. Det har mange skoler haft rigtig svært ved at leve op til. Men nu er det på tide, at alle skoler indretter deres undervisning, så den lever op til lovgivningens krav.

Folkeskolens hverdag er stadig i store træk indrettet som for 100 år siden og er tilpasset industrisamfundets behov. Der undervises kun i 55 % af årets dage, og alle elever får samme antal lektioner uanset lyst og behov. Skal man tage folkeskolelovens ord om en undervisning, der er tilpasset den enkelte elev, alvorligt, så siger det sig selv, at nogle elever har behov for flere lektioner, andre for færre.

Mens det øvrige arbejdsmarked bliver mere og mere fleksibelt, er lærernes arbejdstid stadig styret af et stift system, der forhindrer at undervisningen kan tilpasses til tidens og skolens behov. Flere og flere forældre holder ferie med deres børn uden for skoleferierne, mens mange børn keder sig i den lange sommerferie.

LÆS MERE:

En fleksibel skole tilpasset den enkelte elev:
www.skole-samfund.dk/folkeskolen/vi-mener

En skole for alle

Skole og Samfund kræver, at folkeskolelovens bestemmelser om en undervisning, der er tilpasset den enkelte elev, gennemføres for alle elever, også elever med særlige behov eller særlige evner

Det betyder at:

- alle elever skal udfordres på det niveau, de befinder sig. Kommunen har ansvaret for i samarbejde med forældre og elev at give et passende undervisnings-tilbud - ikke blot for elever med læringsvanskeligheder, men også for elever med særlige evner
- alle elever med behov for specialpædagogisk bistand skal have en individuel handlingsplan og elevplaner jv. Undervisningsministeriets vejledning
- alle elever har krav på undervisning i hele fagrækken, sådan som folkeskoleloven foreskriver
- Skole og Samfund ser positivt på begrebet ”den rummelige skole”. Men skolens tilbud skal tage udgangspunkt i den enkelte elevs behov, og begrebet må ikke blive et skalkeskjul for kommunale besparelser
- nedlæggelsen af den amtslige specialundervisning må ikke føre til forringelser for de elever, der har behov for specialpædagogisk bistand og særlig tilrettelagt undervisning
- forældrenes mulighed for at klage til Undervisningsministeriet over specialpædagogisk bistand skal gælde al specialundervisning, ikke kun den vidtgående specialundervisning
- skolebestyrelserne bør sætte specialundervisningen på dagsordenen, synliggøre skolens tiltag for børn med særlige behov på hjemmesiden og bør mindst en gang om året revidere principperne for området og evaluere skolens resultater for elever, der modtager specialpædagogisk bistand
- alle lærere, der underviser børn med særlige behov skal have faglige forudsætninger for at varetage dette arbejde
- alle skolebestyrelser bør drøfte, hvad skolen kan gøre anderledes for at rumme de børn, som har vanskeligt ved at indordne sig under de fælles værdier i skolen

Baggrund:

Der er bekymring for, hvordan kommunerne vil klare opgaven med at yde al specialpædagogisk bistand. Det skulle nødtigst ende med, at kommunerne ser specialpædagogisk bistand som et område, der vil blive udsat for besparelser. Det er endnu for tidligt at sige, om dette vil blive tilfældet.

LÆS MERE:

Skole og Samfunds undersøgelse af specialundervisningen fra 2006
[www.skole-samfund.dk/udgivelser og aktiviteter/undersogelser](http://www.skole-samfund.dk/udgivelser-og-aktiviteter/undersogelser)

Sunde børn lærer bedst

Bedre næring giver bedre læring. Dette er veldokumenteret i forskningen. Men for første gang i historien er børns og unges helbredstilstand dårligere end forældregenerationens – først og fremmest på grund af den tiltagende fedme og mangel på motion. Det skal der gøres noget ved, og skolen, hvor børnene tilbringer en stor del af deres vågne tid, må tage sin del af ansvaret for at rette op på den bekymrende udvikling

Men den fysiske sundhed er ikke tilstrækkelig. Børn, der er glade og trives godt lærer mere. Målet må derfor være en skole med sunde, trygge og glade børn.

Det betyder at:

- alle kommuner her og nu skal forpligtes til at give skolerne mulighed for at tilbyde eleverne et sundt frokostmåltid hver dag til en pris af højst 15 kr.
- på sigt skal et sundt frokostmåltid være et gratis tilbud til alle børn i folkeskolen
- alle skoler forpligtes til at sørge for, at eleverne har mulighed for at få mælk og frugt i skolen
- alle skoler forpligtes til at sørge for, at maden kan indtages i appetitlige omgivelser
- skoledagen indrettes, så alle elever bevæger sig minimum 30 minutter hver dag

- børn skal have samme ret som voksne til at tilbringe deres arbejdsdag i ordentlige lokaler med tilstrækkelig plads, lys og luft
- undervisningens tilrettelæggelse og form må nytænkes, så fysiske udfordringer kommer til at indgå i alle fag
- børnene skal have længere pauser, hvor der er tid både til at spise og til at røre sig
- skolens faciliteter skal udnyttes bedre både før, under og efter undervisningen

Baggrund:

Hele den vestlige verden er ramt af en fedme-epidemi. Det er velkendt, at spisevaner som grundlægges i barndommen, har betydning for sundheden resten af livet. Det er ligeledes velkendt, at børnenes læring er afhæn-

gig af den føde, de indtager. En indsats i skolen med involvering af familien giver en god forebyggelse af overvægt. Men flade, uappetitlige madpakker indtaget i lumre klasselokaler får mange børn til at søge usunde alternativer hos bager eller pizzeria. Erfaringer fra mange skoler viser, at et sundt, velsmagende alternativ kan standse denne udvikling. I Sverige og Finland har man i mange år haft gratis skolemad til alle elever.

Skolen er børnenes arbejdsplads. Men mens der stilles strenge krav til indretningen af voksnes arbejdsplads, så stiller lovgivningen ingen krav til indretningen af skolens lokaler. Mange skoleelever tilbringer derfor en stor del af dagen i lokaler med for lidt plads, lys og luft. Det påvirker både deres sundhed og indlærings-evne.

Eleverne tilbringer en stor del af dagen i skolen. Skolen og forældrene må derfor deles om ansvaret for, at børnene får rørt sig hver dag, fordi overvægt og livsstilssygdomme grundlægges i barndommen.

LÆS MERE:

Skole og Samfunds holdning til sundhed i folkeskolen

www.skole-samfund.dk/folkeskolen/vi_mener

Forslag til principper for sundhed i skolen

www.skole-samfund.dk/folkeskolen/vi_mener

BEDRE LÆRING TIL DANMARKS BØRN

- forslag til nytænkning af folkeskolen

Udgivet september 2007 af forældreorganisationen:

Skole og Samfund

Kvægtorvsgade 1

1710 København V.

33261721

post@skole-samfund.dk

www.skole-samfund.dk

Fotos:

Søren Hartvig og Kirsten Fich Pedersen

